

וקראת לשבת עיונג

אלון מרין בפאכע באנדע וואסער פלאנץ

גליון מס' 682

פרשת בשלח

י"ג בשבט התשפ"ג

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"ג שאול בן סלביה ע"ה | לע"ג שלמה יחיא בן שבה ע"ה | לע"ג יצחק בן מיטה אסתר ע"ה | לע"ג שמעון בן חביבה ע"ה | לע"ג רחל שנהיה בת מנורה ע"ה

לע"ג מרן רשכבה"ג שמריהו יוסף חיים בן פעשא מרים זצוק"ל, מרן ראש הישיבה הגאון ר' שלום בן תופחה זצוק"ל והגאון ר' שמעון בן חביבה זצוק"ל

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

אהבתו של מרן לספרים

אדם שה' חנן אותו דעת ב"ה, צריך שבביתו יהיו ספרי קודש, ספרי הלכה, שיהיה בביתו 'שלחן-ערוך' פוסקים, הלכות. ביתו יהיה מלא רק מזה. "חכמתו של אדם מגעת עד מקום שספריו מגיעים".

אם אין לו ספרים ישאר בור ועם הארץ כל חייו. יקנה ספרים, תהיה לו אהבה לספרים, יביא אותם, יקדש את ביתו. יהיו לו ספרי קודש, מפעם לפעם יעיין בספרים, ילמוד בהם כפי שחכמתו משיגה, לא כולם תלמידי חכמים, אבל כפי דעתו. מחר יהיו בניו תלמידי חכמים בעזרת ה', הם ילמדו בספריו, אם הוא לא למד - בניו ילמדו.

כל אדם ואדם יקנה לו ספריה לא יהיה קמצן 'תמע אבו כמונה', אלא ילך ויקנה לעצמו ספרים.

ב"ה מקטנותיה היה לי חשק לספרים, היום ב"ה יש לי למעלה מעשרת אלפים ספרים!

כשהייתי קטן, היינו אוכלים לחם יבש, היינו עניים ממש, חיינו בעוני ובחוסר כל. והייתי הולך כשלא תראה אשתי למוכרי הספרים שמוכרים ספרים ישנים וקונה מהם. הייתי שם את הספר בתוך המעיל, ונכנס הביתה כמו גנב, הולך לאט לאט עד שאשתי היתה הולכת למטבח, שם אותו בתוך הארון... ועד עכשיו יש לי ספרים כאלה, אני לומד בהם ומתענג בהם.

היו מוכרים כל ספר מספריו של הגאון ר' יעקב שאול אלישר בעשרים וחמישה גרוש, היום לא תמצא אותם בלירות.

היינו לוקחים מפינו, לא היתה לנו פרנסה, בקושי היו לנו חמש לירות לחודש, מה היינו מספיקים לעשות בהם, ובכל זאת ב"ה ישתבח שמו של הקב"ה, 'את עניי ואת יגיעי כפי ראה אלהים ויזכח אמש'.

ובספרים אלה אני לומד ונהנה בהם, אין לך תענוג כמו הלימוד בספרים שמלאים חכמה ותבונה, מדריכים אותנו בדרך ישרה ונכונה.

צריך חכמה ותבונה לשקול בפלס את כל הפסק שלו, שיהיה אמיתי וישר, לא שיאמר מותר או אסור, זה כלום, אלא צריך לדעת את המקורות.

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום מאיר ואלק שלום"א

"הפסקתי לעשן"

בעל נפש רוצה בכל מאודו לתקן את פגמיו ולעשות תשובה על חטאיו ועוונותיו. אבל, יש והאדם השתרש בחטאו עד כדי כך שפתיליו של החטא השתרגו על צוארו והוא אינו מסוגל להשתחרר מהם. גם אם ישקיע מאמצים כבירים לא יהא בכוחו לתקן את שעיוות.

ברור שאין כוונת הדברים לסגור את השער בפני מי שרוצה לכנוס בו. על הכל אפשר לעשות תשובה. רק יש דברים שקשה, קשה עד מאוד, לשוב עליהם מפני ההרגל העצום הכרוך בהם.

הנה לנו סיפור שסיפר הגר"א שוועב על הגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל המלמדנו פרק-חיים כיצד נוכל לאלץ את עצמנו לשוב בתשובה גם על הדברים הקשים.

וכה סיפר: בטרם פורסם על הנזק והסכנה העלולים להוצר כתוצאה מהעישון, היה הגר"א דסלר זצ"ל, מנהלה הרוחני של ישיבת פוניבז', מעשן סיגריות. פעם נכנסתי אליו, סיפר הגר"א שוועב, והיה זה באותו יום בו פורסם לראשונה על הסכנה, והמשיגים מקבלני כדרכו במאור פנים ואומר לי כדברים האלה: "אתה יודע שהפסקתי לעשן"?

לאחר כמה דקות נכנס תלמיד נוסף ושוב פונה אליו הרב דסלר ומודיע לו שהפסיק לעשן... וכך עשה לעשרות רבות של תלמידים שנכנסו במשך הימים הבאים כשהוא מודיע לכולם שהפסיק לעשן.

ה"סוד" הטמון בזה הוא פשוט מאוד. כשאדם מודיע לכל כך הרבה אנשים שהפסיק לעשן, גם אם אחר כך יגבר עליו יצרו, לא יהיה נעים לו לחזור 'לסורו', מאחר שהכל כבר יודעים שהפסיק... בכך הוא מכניס את עצמו לחץ חברתי קשה ומאפשר לעצמו, גם בהרגלים קשים כמו עישון, להגמל מזה. והרי לנו אם כן דרך נוחה ויעילה לתשובה גם על דברים קשים שחטאנו בהם פעמים רבות עד שהשתרגו על צווארנו.

והוסיף הרב על כך: אנו עומדים בימים קשים מאוד לעם ישראל. אחת הסגולות העתיקות שלנו היא התפילה, וצריך לדעת שהתפילה נשמעת טוב יותר בבית כנסת שבו לא משוחחים בזמן התפילה. כ"ק ה"בית ישראל" זצ"ל מגור פירש את הכתוב "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון", שאם תחרישו משיחות חולין בבית הכנסת - ה' ילחם לכם.

הרבה גזירות שניתכו על עם ישראל בגלויותיו השונות, אירעו, כפי שהעידו גדולי ישראל שבאותו דור, עקב השיחות בדברים בטלים בבית המדרש. הבה נאמץ לעצמנו את הנהגתו של הגר"א דסלר, הוסיף הרב. אם יבוא כל אחד לחבירו ויודיע לו: "אתה יודע, הפסקתי לדבר בבית המדרש", ויעשה כך בפני רבים ממכריו, הרי שלאחר מכן גם אם ירצה לדבר, יוכל להתגבר בקלות על יצרו, ולו מפני הלחץ החברתי ואי-הינעמוות שתהיה לו אם יפר את דבריו שהשמיע בפני החברים.

ב'ברכת פרץ' למון הסטייפלער זצ"ל כותב שזו הסיבה שלא נחם אלוקים דרך ארץ פלשתים, כי קרוב הוא. שהרי קרובים הם עדיין למקום החטא הראשון, במצרים, ועדיין לא שרפו את הגשרים בינם ובין התועבות שראו בארץ זו.

על פי האמור לעיל נלמד שהאדם המספר לכולם שהפסיק לדבר בבית הכנסת נחשב לו כמי ששרף את הגשר שבינו לחטא, ואשרי לו.

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

"אז ישיר משה"

סיפר הגר"י זילברשטיין שליט"א: בשנת תשל"ו השתלטה קבוצת מחבלים על מטוס בו שהו יהודים, וחטפה את נוסעיו. לאחר שהנחיתה את המטוס באוגנדה, איימה להוציא את היהודים ומשפחותיהם להורג. חיילים שנשלחו מן הארץ הצליחו בס"ד לשחררם, במה שקרוי 'מבצע אנטבה'. אלא שבניגוד גמור להילה ששררה אז בארץ למול 'גבורתם' של המשחררים, אנחנו מביאים כאן את סיפורו של אחד הקצינים הבכירים, שישב עם חבורת הפיקוד הקדמית שהוטסה אף היא במטוס לעבר זירת המבצע. מדבריו עולה שאלמלא נס גלוי שאירע לפתע, היו נאלצים ארבעת מטוסי ההרקולס לשוב הביתה כלעומת שבאו.

הנס הגדול הביא את הקצין, תקופה קצרה לאחר המבצע, להרהורים אמיתיים על דרכו בחיים, והוא חזר בתשובה שלמה. והמדובר, יש לזכור, באחד הקצינים שפיקד על 'מבצע אנטבה', וסיפורו המרתק לא הוזכר כלל במסמכים הרשמיים שפורסמו לאחר הקרב.

"הצבא", הוא מספר, "התכונן לנפגעים רבים באותו מבצע. במטוס מיוחד ישבו עשרות רופאים צבאיים וצוותי הצלה, שהעמיסו על מטוס ההרקולס ציוד רפואי רב. אני, כאחד ממפקדי המבצע ישבתי עם חבורת הפיקוד הקדמית במטוס שהוביל את השיירה.

"הכל הלך למישרין. כמה דקות לאחר התדלוק בקניה, הגענו למרחב האווירי של אוגנדה, ושם ציפתה לנו אכזבה מרה. עיר הבירה היתה מכוסה ערפל כבד ביותר, עד שמתוך המטוסים אי אפשר היה לראות היכן ממוקם שדה התעופה, היינו אובדי עצות.

"במשך כמה דקות חגו ארבעת המטוסים מעל הערפל. במכשירי הקשר החלו להישמע הוראותיו של המפקד, שאם בתוך דקות ספורות לא יתפזרו העננים והערפילים, לא תהיה ברירה אלא לחזור כלעומת שבאנו.

"לפתע, אירע דבר מוזר, שעד היום אין לי אפשרות להסביר אותו באופן טבעי: מתוך מעבה הערפל הכבד נפתח לפתע פתח לא גדול, כאשר בכל המרחב האווירי עדיין ממשיך להיות מעורפל כמקודם, ואף יותר.

"המטוס ובו חבורת הפיקוד התקדם לעבר הפתח, ומה נדהמנו להיווכח שאנחנו עומדים ממש מעל שדה התעופה של אנטבה בירת אוגנדה!! "ארבעת מטוסי ההרקולס כמו 'השתחלו' אל הפתח שנפער בתוך העננים, נחתו בשלום, ובדקות ספורות הצליחו להרוג את המחבלים, לשחרר את בני הערובה ולהעלותם על המטוסים".

הקצין הבכיר, בראותו את הנס המופלא, חזר בתשובה שלמה, והוא שוקד על תלמודו באחת מיישובותיה של ירושלים. היום הוא יודע טוב יותר מאחרים, שלא "כוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה"...

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"התיצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום" (יד, ג).

על פסוק זה המשיל המגיד מדובנא משל נפלא: בעיר אחת חי עשיר גדול ולו בת יחידה. בהגיע זמנה פנו שדכנים רבים לאבי הנערה בהצעות שונות כמעלתה אולם האב דחה את כולם. מחפש הוא לבתו - כך אמר - בחור כליל המעלות!

לבסוף נמצא חתן כזה מופלג בתורה ובמידות טובות אלא שהיה זה בן עניים, אולם לעשיר לא היה הדבר מעלה ולא מוריד, שהרי באוצרותיו היה כסף רב די והותר.

כאשר בירר החתן על חותנו לעתיד הפליגו הכל בעושרו הרב ואף טרחו לספר כי לגביר יש אוסף נפלא של כלים, קערות, צלחות וסכו"ם מעוטרים באבני חן, עין לא ראתה כמותן.

כעבור זמן לא רב נחוגה מסיבת האירוסין והעשיר, ברצותו להרשים את משפחת החתן, הורה לעבדיו להשתמש לסעודה בכלים מתוך האוסף היקר. החתן, שלא הורגל במזון כה משובח ובשפע כזה, לא שם לבו כלל אל כלי האוכל המעוטרים, אלא מילא פיו במעדנים ואכל...

כעבור זמן פנה פעם החתן לחמיו ואמר: חותני היקר, שמעתי כי באוצרותיך מצוי אוסף כלים נהדר האם אוכל לראותו?...

מה?!...! - נדהם העשיר - האם לא שמת לב כלל לכלים הנהדרים בהם הוגשו המעדנים בשמחת אירוסין?!

אודה על האמת - השיב החתן בבושה - לא שמתי לב כלל אל מערכת כלי האוכל...

כן הוא גם הנמשל - אמר המגיד מדובנא - משה רבינו ידע כי בני ישראל היוצאים ממצרים ידועי סבל ועבודת פרך שנים כה רבות, ואף כעת הינם מבוהלים מהמצרים הרודפים אחריהם, משום כך הזהירם ואמר: "התיצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום", אל תסיתו דעתכם, אלא הביטו אל הניסים הנפלאים - גבורותיו של הקדוש ברוך הוא!

"ויאמינו בה' ובמשה עבדו" (יד, לא).

כאשר הגיעו בני ישראל לים סוף נתגלו לעיניהם מראות שלא ראה איש מעולם. הקדוש ברוך הוא בכבודו נגלה עליהם והיו מראין אותו באצבע: "זה א-ל!"! ראתה שפחה על הים מה שלא ראו נביאים! מראה זה גרם לבני ישראל אמונה מוחלטת בה' ובמשה עבדו.

משל נפלא אמר הגאון רבי אליהו אליעזר דסלר: אדם המביט מבעד לחור המנעול אל תוך בית יופתע לראות עט הכותב לבדו על נייר... העט כותב וממלא שורה שלימה במילים ובסיום השורה עובר העט לשורה חדשה ואף אותה ממלא בכתב צפוף... עלול הוא לחשוב שהעט כותב לבד...

רק אם יפתח את הדלת אזי תגלה לעיניו התמונה בשלימותה: אדם יושב ליד שולחן וכותב מכתב בעט... אדם זה הוא המבצע את פעולת הכתיבה.

כן הוא גם הנמשל - אמר הרב דסלר - כיום רואים אנו דברים רבים המתרחשים בעולם, בקוצר דעתנו נראה לנו כי אנו מבינים את התמונה כולה, אולם האמת היא שההסתכלות שלנו דומה בקושי להצצה בעד חור המנעול...

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

מחמאות (ב)

אדם הרגיל להחמיא לסובבים, מוצף מיד במחמאות חוזרות.

צריך פשוט להתחיל לפזר מחמאות ומילים חמות. תראו עד כמה הכל חוזר, ובגדול... תפסיקו להיות חסכנים כדי להחמיא בצורה נכונה, שהדברים לא יישמעו כחנופה או כדברי חיזוק אלא כמחמאה נעימה.

נציג מספר כללים: 1. אמת - להאמין במה שאנחנו מחמיאים. מחמאות מהשפה ולחוץ אינן מתקבלות. 2. פרופורציה - מחמאה מוגזמת על דבר פעוט מתקבלת כשקר וכזלזול באינטליגנציה. לפעמים, במיוחד אצל ילדים, מנסים להרוויח דרך המחמאות ולכן מגזימים, אבל התוצאה היא שהילד מרגיש בחוש הפנימי שבו שאין זו מחמאה אלא דרך להשגת רווחים... כך קורה שמשגיגים רק את ההיפך. 3. מקוריות - מחמאה צריכה להיות אישית, ולא משפט סתמי בנוסח: "אתה אברך

חשוב", "אתה משקיע", "אתה ילד טוב" - משפט שהוצא מהלקסיקון. חשוב שמקבל המחמאה יבין ממה בדיוק נהנינו, ולמה שמנו לב באופן מיוחד. 4. לא להתייאש - יש אנשים שמגיבים בחוסר נוחות, ואפילו בדחייה, לכל ניסיון להחמיא. אל תתייאשו, זה בסך הכל מראה על חסר... החמיאו והחמיאו, עד שהם יתרגלו. והעיקר - לא לשכוח את הכוח העצום הטמון במילה טובה, עד כמה היא בונה ועד כמה היא מחיה, ולא לחסוך בה, לא בבית ולא ברחוב. חשוב ליצור בבית אווירה של מחמאות. ניתן לנצל הזדמנויות שונות שבהן נוכל לשבח את הילדים, כל אחד בנקודה מיוחדת ששמנו לב שבה הוא השתפר או היה מיוחד.

יש אנשים שחוששים, שאם יחמיאו יותר מדי - תאבדנה המחמאות מהאפקטיביות שבהן. לכן הם שוקלים כל דבריהם בפלס, ומעניקים לילד מחמאה רק לאחר בדיקות שתי וערב האם הוא אכן ראוי לה, וגם אז מחמיאים במידה ובמשורה. את כל אותם אנשים הייתי שואל: האם גם לפני כל הערה או גערה אתם בודקים את עצמכם כל כך, או שבמקרים כאלו הכל נעשה ספונטנית?! בואו נתחיל להציף את הסביבה באמירות חיוביות אמיתיות. בהצלחה!